بانک The Bank
میاشتنی | Monthly | ماهنامه
۱۹۸ ګڼه - ۱۴۴۵ جمادي الثاني - ۱۴۰۲ مرغومی

په تیرو ۳ کلونو کې د افغانستان د بانکي سکتور لوړې ژورې

صفحه ۲۳

ثبات امنیتی زمینه ساز ثبات اقتصادی است

Money Laundering and Its Economic Hazards

په ټولو سوداګریزو او
اقتصادي راکړو
ورکړو کې د افغانۍ
سم کارول ملي
ارزښتونو ته زموږ
ژمنتیا څرګندوي.

بانک

لړلـــــــیک / فهرست

لړلـــــــیک / فهرست	مخ
د افغانستان بانک د مرکز او جنوب ختیځ زون څخه راټول شوي بانکنوټونه وسوځول	۱
د افغانستان بانک دستاورد های عمده شش ماهه سال ۱۴۰۲ خویش را از طریق...	۲
د افغانستان بانک د شپږ میاشتنیو کړنو او لاسته راوړنو راپور	۴
تحولات در خدمات امور مالی اسلامی	۹
په اسلامي بانکوالۍ کې د شرعي اصولو د نه رعایتولو خطر او مدیریت	۱۱
افتتاح نمایندگی د افغانستان بانک در ارگون و دند پتان	۱۴
ثبات امنیتی زمینه ساز ثبات اقتصادی است	۱۵
صرفه جویی در آب های زیرزمینی با استفاده از سیستم آبیاری قطره ای	۱۸
اقتصادي خبرونه	۲۱
په تېرو درېو کلونو کې د افغانستان د بانکي سکتور لوړې ژورې	۲۳
Press Conference: DAB Shared its Achievements With Public	۲۷
Money Laundering and Its Economic Hazards	۳۱

د امتیاز خاوند: د افغانستان بانک

کتنپلاوی: صدیق الله خالد، احمد جواد سداد او مفتي عبدالله آخندزاده

سرلیکوال: شفیق الله بارز

مسوول مدیر: انور الله حیات

خبریال: سید خالد خالقیار

ویزاین: خالد احمد فیضي

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

د وېش مسوول: نصرت الله احمدزی

د چاپ شمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

کال: اوولسم

پته: د افغانستان بانک

ټلیفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

برېښنالیک: magazine@dab.gov.af

وېب پاڼه: www.dab.gov.af

د ثبت ګڼه: ۶۵۸

د مضمونونو او مقالو مسئولیت د لیکوالانو پر غاړه دی. د مجلې د مقالو او انځورونو څخه ګټه اخیستنه د سرچینې په ذکر کولو سره جواز لري.

مسئولیت مضامین و مقالات به نویسنده‌گان آن بر می گردد. استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

Da Afghanistan Bank-Youtube twitter.com/AFGCentralbank www.facebook.com/AFGCentralbank

د افغانستان بانک د مرکز او جنوب ختیځ زون څخه راټول شوي بانکنوټونه وسوځول

۱۴۴۵ د جمادی الثاني ۶ – د افغانستان بانک په راکړو ورکړو کې د آسانتیاوو رامنځته کولو په پار د افغانستان بانک د قانون د ۳۹ او ۴۲ مادو او اړوندې کړنلارې سره سم د ۱،۲۱۸،۴۳۶،۰۰۰ (یو میلیارد دوه سوه اتلس میلیونه څلور سوه شپږ دیرش زره) افغانیو په ارزښت د افغانۍ زاړه بانکنوټونه وسوځول. دا بانکنوټونه د افغانستان بانک د ټولو سرپرست رئیس ښاغلي هدایت الله بدري په مشرۍ د ګمارل شوې پلاوي تر څارنې لاندې له کره شمېرنې او کنټرول څخه وروسته وسوځول شول. په دې بانکنوټونو کې د (۱، ۲، ۵، ۱۰، ۲۰، ۵۰، ۱۰۰، ۵۰۰، ۱۰۰۰) افغانۍ انواعې شاملې وې چې له مرکز او جنوب ختیځ (ګردیز) زونونو څخه راټول شوي وو.

د افغانستان بانک د ټولو سرپرست رئیس ښاغلي هدایت الله بدري وویل چې افغانۍ زموږ ملي هویت دی او له هېوادوالو څخه یې وغوښتل چې افغانۍ بانکنوټونه په غوره توګه وساتي او د ژر خرابېدو څخه یې مخنیوی وکړي. همداراز، هغه زیاته کړه چې د افغانیو د ژر زړېدو لاملونه د بانکي کارتونو نه کارول او د ځینو هېوادوالو لخوا په غوړو او ککړو لاسونو د پیسو شمېرل دي.

باید وویل شي چې په دې پروسه کې د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلي ملا محمد آخوند او د افغانستان بانک د بانکي عملیاتو لوی آمر ښاغلي عبدالواحد جبارخیل هم ګډون درلود.

د یادونې وړ ده چې د افغانستان بانک په راکړو ورکړو کې د آسانتیاوو رامنځته کولو په موخه وخت په وخت د افغانۍ زاړه بانکنوټونه له بازار څخه راټولوي او په بدل کې یې هېوادوالو ته نوي بانکنوټونه وېشي او د قوانینو او مقرراتو په رڼا کې مندرس بانکنوټونه سوځوي.

د افغانستان بانک دستاورد های عمده شش ماهه سال ۱۴۰۲ خویش را از طریق کنفرانس مطبوعاتی حضور مردم شریک ساخت

۱۳ جمادی الثانی ۱۴۴۵- د افغانستان بانک کنفرانس مطبوعاتی را پیرامون معرفی دستاورد های عمده شش ماه نخست سال ۱۴۰۲ خویش در تالار کنفرانس های خود برگزار نمود. این دستاورد ها در قالب گزارش کوتاه بگونه مقایسوی ترتیب یافته بود که بیانگر بهبود در همه شاخص ها بوده و با ارائه آمار و ارقام از شش ماه نخست سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ با ۱۴۰۲ مستند سازی شده بود.

محترم هدایت الله بدری سرپرست د افغانستان بانک با ارائه سخنرانی افتتاحیه ضمن ابراز امتنان از حضور صمیمانه رسانه ها و همکاری آنها طی دو سال گذشته در عرصه اطلاع رسانی به مردم گفت که جای خرسندی است که آمار موجود در گزارش امروز پیرامون تطبیق موثر سیاست های پولی و سکتور بانکی که خدمت

رسانه ها و از طریق آنها به مردم شریف کشور قرار داده می شود، بصورت تدریجی بهبود قابل ملاحظ یافته است.

محترم بدری ارزش افغانی در مقابل اسعار، کاهش انفلاسیون به حد مطلوب، بهبود در عملکرد سکتور بانکی، ترویج بانکداری اسلامی، توسعه سیستم های تادیاتی و تکنالوژی معلوماتی، چاپ بانکنوتهای افغانی و عرضه آن در بازار که در مقابل بانکنوتهای مندرس از بازار جمعآوری و حریق گردیده را از جمله دستاورد های مهم بانک عنوان کرد.

در قسمت دیگر این کنفرانس مطبوعاتی محترم احمد جواد سداد آمر عمومی سیاست پولی پیرامون راهکار های مهم در پیوند با افزایش ارزش افغانی در مقابل اسعار صحبت نموده، تصریح کرد که نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی در شش ماه اول سال ۱۴۰۲ نسبت به عین دوره سال قبل ۹.۷۴ در صد تزئید ارزش نموده است که خوشبختانه در مقایسه با پولهای تعداد زیادی از کشور های منطقه و شرکای تجارتی افغانستان از ثبات نسبی بهتری برخوردار است.

محترم سداد همچنان افزود که این رقم با توجه به آخرین ارقام که بدسترس ما قرار گرفته ازین بیشتر بهبود یافته، طوریکه سنجش ارزش افغانی در مقابل دالر امریکایی از آغاز سال تا ۴ جدی که فقط دو روز قبل از نشر این گزارش می باشد، حدود ۱۹.۳ در صد افزایش داشته است.

در ادامه این کنفرانس مطبوعاتی محترم احمد ظاهر ناصرزی آمر عمومی نظارت از موسسات مالی غیر بانکی پیرامون وضعیت سکتور مالی غیر بانکی ارائه معلومات نموده و میکانیزه سازی فعالیتهای صرافان و عرضه کننده گان خدمات پولی را برای بهبود این سکتور مهم عنوان نمود.

محترم ناصرزی پیرامون شرکتی سازی صرافی ها و عرضه کننده گان خدمات پولی گفت که این تصمیم به منظور سلامت و شفافیت سکتور یاد شده با وضع شرایط جدید و تغییر ساختار حقوقی مدنظر گرفته شده که بر مبنی آن؛ تمام جواز های انفرادی لغو و تا اکنون تقریباً بیش از ۱۰۷۶ جواز شرکت صرافی و خدمات پولی درکشور صادر گردیده است. همچنان، شرکت های یاد شده حدوداً ۳۸۹ نمایندگی ایجاد نموده اند. منبعد صرافی ها و خدمات پولی منحیث نهاد مالی غیر بانکی با داشتن سیستم الکترونیکی و با رعایت معیارهای ملی و بین المللی فعالیت های صرافی و خدمات پولی را فراهم می نمایند.

در بخش دیگر این کنفرانس محترم احسان الله متصور معاون آمریت عمومی نظارت بانکها پیرامون ثبات و سلامت سکتور بانکی صحبت کرده گفت که رهبری د افغانستان بانک برای استحکام سکتور بانکی جلسات متعدد تخنیکی را با شرکای داخلی و خارجی ترتیب داد، مذاکرات موثری را در راستای رفع محدودیت ها و فراهم آوری تسهیلات لازم به مردم راه اندازی نمود، متحدالمال های مفید را به بانکهای تجارتی صادر کرده و روند های نظارت از اجراآت سکتور بانکی را بطور مکرر انجام داده و تحکیم بخشید که منتج به رفع تدریجی محدودیت ها روی سپرده های مردم شد.

باید خاطر نشان ساخت که این پایان کار نیست و د افغانستان بانک تلاش دارد تا وضعیت بانکهای کشور را به حالت نورمال درآورده و سکتور بانکی را به یکی از سکتور های موفق برابر با معیار های جهانی مبدل کند.

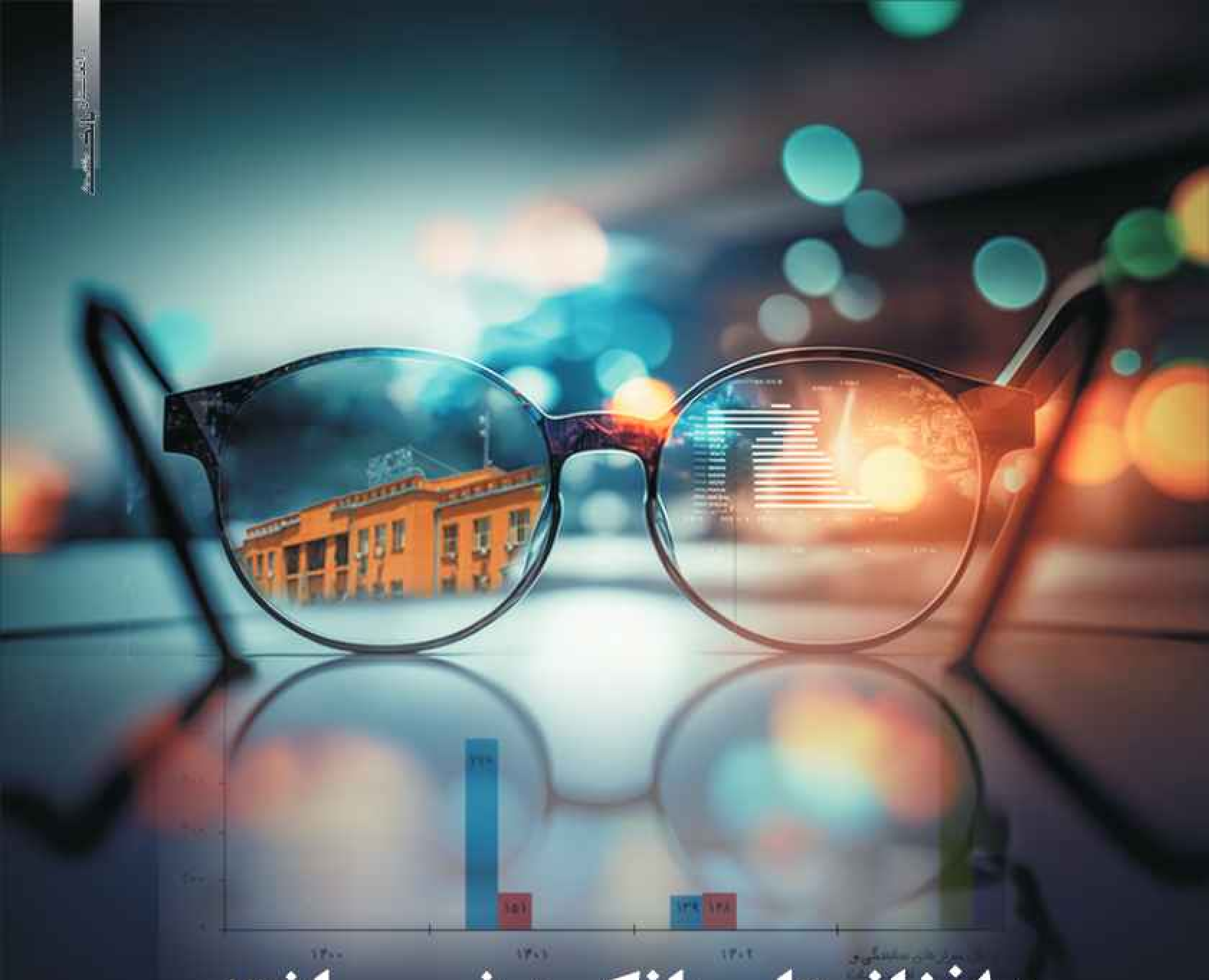

د افغانستان بانک د شپږ میاشتنیو

کړنو او لاسته راوړنو راپور

وروستۍ برخه

د اسلامي بانکوالۍ پراختیا

د دې په پام کې نیولو سره چې افغانستان یو اسلامي هېواد دی او خلک یې په سوداګریزو، اقتصادي او بانکي معاملو کې له سود (ربا) پرته معاملې ترسره کوي، اسلامي بانکوالي یوه بنسټیزه اړتیا وه چې د افغانستان بانک ورته ژمنتیا درلوده او د اسلامي بانکوالۍ د پراختیا په برخه کې یې چټک ګامونه پورته کړي دي. تر دې مهال د کوچنیو پورونو یو بانک په بشپړه توګه اسلامي شوی او د هېرڅر به څو نور بانکونه هم په بشپړ ډول

اسلامي بانکوالۍ ته واړول شي.

- له اسلامي بانکوالۍ او شرعي اصولو سره سم د افغانستان بانک د کړنو لپاره د پلان جوړول؛
- بشپړ اسلامي بانک ته د کوچنيو پړاوونو د يو بانک بدلول؛
- داسلامي بانکوالۍ د دودلو او د اسلامي هېوادونو له تجربو څخه د ګټې اخيستنې په موخه په بحرين کې د اسلامي مالي ادارو د محاسبې او پلټنې د مؤسسې د نړيوالې اداري (AAOIFI)سره د هوکړې ليک لاسليکول؛
- د سوداګريزو بانکونو د مقرراتو، کړنلارو او پاليسيو کتل؛
- د مضاربې د پانګه ييزو پانو د مسودې ترتيبول؛
- د مشارکې محصول د لارښود ترتيبول؛
- د متناقصې مشارکې د لارښود ترتيبول؛
- د اجارې محصول د لارښود ترتيبول؛
- د صکوکو او تکافل مديريت لپاره د داخلي کړنلارې ترتيبول؛
- د علومو اکاډمۍ لخوا د افغانستان بانک د تعديل شوي قانون کره کتنه، تبصره او د نظرونو شريکول؛
- له ساحې دننه ځارنې ترسره کول؛
- له ساحې بهر ځارنې ترسره کول؛

د اسلامي بانکوالۍ د پراختيا په برخه کې د افغانستان بانک نورې لاسته راوړنې دي.

د غير بانکي سکتور کړنې:

غير بانکي سکتور د بانکي سکتور ترڅنګ ځانګړې ارزښت لري او د صرافيو، پولي خدمتونو وړاندې کوونکو، د برېښنايي پيسو د مؤسسو، د مالي اجارې د مؤسسو او د اداينې د مؤسسو کړنې رانغاړي. د ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ او ۱۴۰۲ لمريزو کلونو په لومړيو شپږو مياشتو کې د دې سکتور د کړنو د تنظيمولو او ميکانيزه کولو لپاره د پام وړ اقدامات ترسره شوي دي.

د يادونې وړ ده چې د افغانستان بانک په ۱۴۰۰ لمريز کال کې هم د انفرادي صرافيو او پولي خدمتونو د کړنو شرکتي کولو لپاره هڅې کړې وې ، خو د پام وړ پايله يې نه درلوده. دا هلې ځلې او کوښښونه د ۱۴۰۱ لمريز کال په اوږدو کې هم دوام درلود، خو اغيزناکتيا يې د اسلامي امارت تر واکمنېدو وروسته زياته شوه چې د افغانستان بانک رهبري د صرافانو او اړوندو ادارو له استازو سره په بشپړې همغږۍ دا پروسه په پوره بريالېتوب پيل کړه او اوس مهال د ټول هېواد په کچه د صرافيو او پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو لپاره د جوازونو ورکړه دوام لري.

لاندې ګراف د صرافيو او پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو لپاره د شرکتي جوازونو صادرول ښکاره کوي:

اداينې

د افغانستان بانک د ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ او ۱۴۰۲ هجري لمريزو کلونو په اوږدو کې په ترتيب سره د اداينو په برخه کې د پرمختګ شاهد دی. معلومات ښيي چې دې بانک د ۱۴۰۰ لمريز کال په لومړيو شپږو مياشتو کې ۸۹۹۵ معاملې، په ۱۴۰۱ لمريز کال کې

۳۳۲۵۳ او په ۱۴۰۲ لمریز کال کې ۴۳۵۲۶ معاملې ترسره کړې دي.

لاندې ګراف د ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ او ۱۴۰۲ کلونو په لومړیو شپږو میاشتو کې د ICSS له لارې د معاملو بهیر ښکاره کوي:

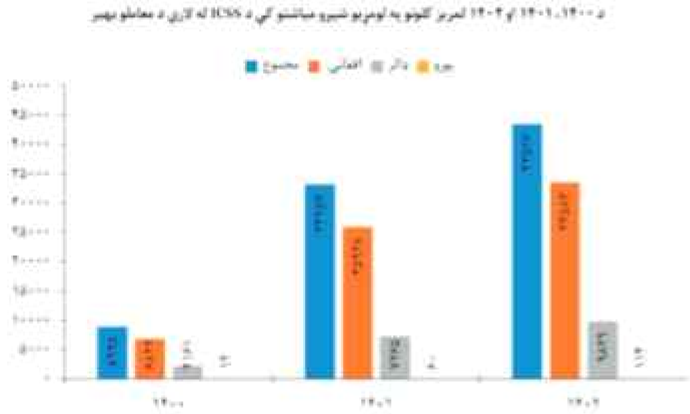

لاندې ګراف د ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ او ۱۴۰۲ کلونو په لومړیو شپږو میاشتو کې د ICSS له لارې معاملې ښکاره کوي:

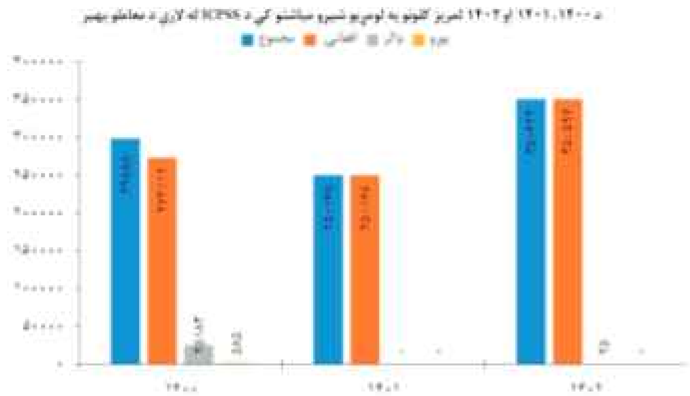

د معلوماتو پر بنسټ د ۱۴۰۰ لمریز کال په لومړیو شپږو میاشتو کې په ټولیزه توګه ۱۹۱،۰۰۴ معاملې چې ټولیزه ارزښت یې ۲۳،۹۶۲،۴۸۰،۴۳۵ افغانی کېږي، د اسیکوډا سیستم کې ثبت شوي. دا شمېره د ۱۴۰۱ لمریز کال په لومړیو شپږو میاشتو کې ۲۱۹،۱۰۹ معاملو ته رسېږي چې ټولیز ارزښت یې ۳۱،۹۷۷،۸۵۸،۷۳۲ افغانی کېږي او په همدې ترتیب د ۱۴۰۲ لمریز کال په لومړیو شپږو میاشتو کې په دې سیستم کې ۲۷۱،۷۷۰ معاملې چې ټولیز ارزښت یې ۳۲،۲۶۷،۳۶۶،۰۸۰ افغانی کېږي، ثبت شوي دي. په دې سیستم کې ثبت شوي معاملې په یادو شوو دورو کې په تدریج سره د زیاتو پرمختګونو شاهدي ورکوي.

لاندې ګراف د ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ او ۱۴۰۲ لمریزو کلونو په لومړیو شپږو میاشتو کې د اسیکوډا سیستم معاملې ښکاره کوي:

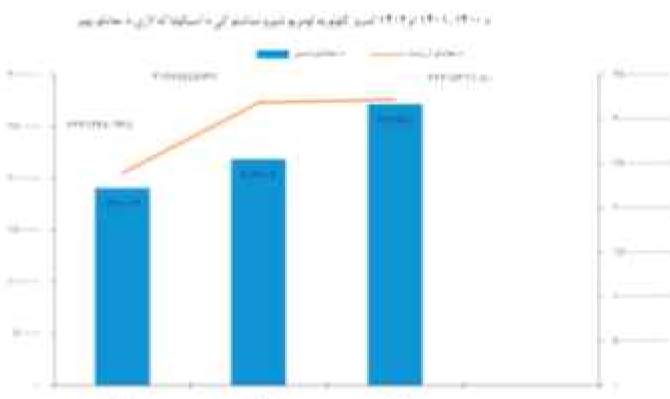

بشري سرچینې او معلوماتي ټکنالوژي:

د دې په پام کې نیولو سره چې بشري سرچینې په هر سازمان کې د ودې، اغیزناکتیا او ګټورتیا لامل ګڼل کېږي او د افغانستان په اوسنیو شرایطو کې خورا ډېر ارزښت لري، د افغانستان بانک مشرتابه پلاوي دا اصل په جدیت سره رعایت کړی او د دې بانک مسلکي او تجربه لرونکي کادرونه یې ساتلي او هغوی لپاره یې ښې کاري زمینې برابرې کړې دي. د ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ او ۱۴۰۲ لمریزو کلونو په لومړیو شپږو میاشتو کې په ترتیب سره د بشري سرچینو او معلوماتي ټکنالوژۍ په برخو کې د پام وړ پرمختګونه رامنځته شوي دي.

په دې موده کې د افغانستان بانک تشکیلاتي جوړښت، بستونه، دندې او پالیسیانې کتل شوي، د بشري سرچینو لپاره درې کلن

ستراتیژیک پلان جوړ شوی، د بشري سرچینو کړنلاره تعدیل شوې او د پر وخت او غوره خدمتونو د وړاندې کولو په موخه د افغانستان بانک په ټولو نمایندګیو کې د حاضرۍ برېښنايي ډیوایسونه فعال شوي دي.

همدارنګه د افغانستان بانک د معلوماتي ټکنالوژۍ برخې د ۱۴۰۲ کال د لومړیو شپږو میاشتو په اوږدو کې د بشري سرچینو لپاره داسې یو ماډیول (سیستم) جوړ کړی دی چې د دې بانک د بشري سرچینو د ګمارنې پروسه یې الکترونیکي کړې ده. د دې ماډیول پر مټ د افغانستان بانک د ګمارنې ټوله پروسه د بست له اعلان څخه بیا تر ګمارنې پورې په برېښنايي ډول تر سره کېږي.

همدا ډول د دې بانک د معلوماتي ټکنالوژۍ مسلکي کادرونه توانېدلي دي چې د افغانستان اسلامي امارت تر فتحې وروسته یو شمېر هغه سیستمونه چې د نړیوالو لخوا پرې بندیزونه لګول شوي وو، له سره ورغوي او په عملي چارو کې ترې ګټه واخلي. د دې سیستمونو له ډلې د ACSS/ICPSS څخه یادونه کولای شو. دا سیستمونه د افغانستان اسلامي امارت له فتحې وړاندې د بهرنیو کمپنیو له لوري د څو میلیونه امریکايي ډالرو په لګښت جوړ شوي وو، خو د افغانستان اسلامي امارت تر فتحې وروسته د نړیوالې ټولنې لخوا پرې بندیزونه ولګول شول.

له نېکه مرغه دا سیستمونه د دې بانک د مسلکي کادرونو لخوا بیا رغول شوي چې له بیا رغونې وروسته دا سیستمونه د افغانستان بانک په ملکیت کې راغلي او په دې سیستمونو هیڅ ډول اضافي لګښت نه دی راغلی او تر پخوانیو سیستمونو څو برابره ښه شوي دي.

د حقوقي او څارنیزې ادارې پیاوړتیا

د دې په پام کې نیولو سره چې د چارو د لا ښه والي او تنظیمولو لپاره د قوانینو او مقرراتو پلي کول په هره اداره کې ډېر اړین دي، د افغانستان اسلامي امارت له فتحې وروسته د افغانستان بانک اړ شو چې حقوقي زمینې او مقرراتي اډانه برابره کړي. په دې برخه کې د دین او شرعیت له پلوه د ټولو قانوني سندونو او مدارکو د بیا کتنې لپاره کمېسیون وټاکل شو. دې کمېسیون د افغانستان بانک د قوانینو، مقرراتو، لوایحو او کاري کړنلارو ټول مواد په بېلابېلو برخو کې مرور او نهايي کړي چې اوس مهال په بشپړې روڼتیا سره رعایت او پلي کېږي.

معلوماتو ته لاسرسي

د افغانستان بانک مشرتابه پلاوی د هېواد د اقتصادي ودې او غوړېدلو په برخه کې د اړیکو او رسنیو په رول باور لري او د روڼتیا او حساب ورکونې اصل ته درناوی کوي. په همدې موخه یې د کار له پیل څخه تر اوسه پورې د هېواد له رسنیو سره اغېزناکه کاري اړیکې درلودلې او د رسنیو له لارې یې د افغانستان شریف او باعزته خلک د افغانستان بانک له اجرااتو او لاسته راوړنو خبر کړي دي او له هیڅ ډول معلوماتو یې چې د خلکو د پوهاوي لامل کېده او د هېواد په ګټه وو، دریغ کړی نه دی.

د ۱۴۰۰ لمریز کال په اوږدو کې معلوماتو ته لاسرسي او له رسنیو سره اړیکې محدودې شوې وې، خو د افغانستان اسلامي امارت په بیا ځلي واکمنېدو سره د ۱۴۰۱ او ۱۴۰۲ لمریزو کلونو په اوږدو کې معلوماتو ته لاسرسي زیاته شوې او له رسنیو سره رغنده اړیکې رامنځته شوې دي.

په دې موده کې د افغانستان بانک له ملي او نړیوالو رسنیو سره د بېلابېلو مالي او بانکي موضوعاتو په اړه ژوندۍ مرکې، خبري کلیپونه او رسنیز مطالب شریک کړي دي او له اکاډمیکې ټولنې

سره د اړیکو د پیاوړتیا په موخه د هېواد له شرایطو سره سم د معقولو تګلارو د طرحې لپاره بېلابېلې غونډې ترسره کړې دي.

په دې موده کې د افغانستان بانک د عامه پوهاوي د پروګرامونو په جوړولو سره توانېدلی دی چې پر بانکي سکتور د باور جوړونې په برخه کې یې ساري ګامونه پورته کړي. د افغانستان بانک مشرتابه د هېواد د شمال او شمال ختیځ، سویل او سویل لویدیځ زونونو ته سفرونه وکړل او د افغانی د دودولو او بانکنوټونو د ساتنې په موخه له ولایتي چارواکو، د سوداګریزو بانکونو له استازو، قومي مشرانو، متنفذینو، سوداګرو، صرافانو او عامو خلکو سره بېلابېلې غونډې ترسره کړې.

همدارنګه د افغانستان بانک توانیدلی دی چې د اکاډمیکې ټولنې، دولتي او نادولتي ادارو له استازو سره د افغانستان بانک د دندو، مسئولیتونو، افغانۍ د دودولواو داسې نورو برخو په اړه د عامه پوهاوي بېلابېل پروګرامونه ترسره کړي، په دې موده کې د افغانستان بانک وتوانید چې د هېواد په ۳۴ ولایتونو کې د مساجدو او منبرونو له لارې د بانکنوټونو د ساتنې او افغانۍ د دودولو په برخه کې خلکو ته د عامه پوهاوي پروګرامونه ترسره کړي.

وروستی خبره:

د وروستي خبرې په توګه وړ بولو چې له خپلو ټولو درنو هېوادوالو څخه د زړه له کومې مننه وکړو چې د افغانستان بانک څخه یې د بانکي سکتور د بیا رغونې په برخه کې بشپړ ملاتړ وکړ او اجازه یې ور نه کړه چې له یو شمېر ورانداوینو سره سم د افغانستان بانکي سکتور له ستونزو سره مخ شي.

د هېواد د رسنیو درنو استازو هم د افغانستان بانک په اړه د کره، پر وخت او باوري خبرونو د خپرولو له لارې له موږ سره مرسته کړې چې نشو کولای د هغوی پر ګټور رول سترګې پټې کړو او له دې لارې غواړو چې له هغوی څخه هم مننه وکړو. همدارنګه د افغانستان بانک د سیاستونو ذینفع شریکانو د هېواد دننه او بهر تل په خپلو رغندو نیوکو، ګټورو مشورو او نظرونو سره زموږ ملګرتیا کړې چې له دوی څخه هم مننه کوو، خو یادونه کوو چې یادې شوې لاسته راوړنې زموږ لپاره د کار پای نه دی، بلکې تر بل هر وخت ډېر به د درنو هېوادوالو په چوپړ کې یو. موږ ژمن یو چې د هېواد مالي او بانکي سکتور د سیمې په کچه په تر ټولو غوره خدمتونو وړاندې کوونکي سکتور بدل کړو او په دې برخه کې به خپلو هلو ځلو ته دوام ورکوو.

تحولات در خدمات امور مالی اسلامی

خدمات امور مالی اسلامی در بر گیرنده سکتور بانکداری اسلامی، سکتور بازار سرمایه اسلامی و سکتور تکافل میباشد. ارزش مجموع صنعت امور مالی اسلامی در اخیر سال ۲۰۲۲ میلادی، ۳.۲۵ تریلیون دالر برآورد شده است که افزایش ۶.۲ فیصد را نسبت به سال قبل آن نشان میدهد. این مبلغ در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۳.۰۶ و در سال ۲۰۲۰ میلادی، ۲.۷۵ تریلیون افغانی بوده است.

از نگاه سکتوری، سهم دارایی های بانکداری اسلامی ۶۹.۳ فیصد (۲.۲۵ تریلیون دالر)، سهم بازار صکوک و صندوق های مالی اسلامی ۲۹.۸ فیصد (۹۶۶.۳ میلیارد دالر) و اعانه های سکتور تکافل ۰.۹ فیصد (۳۰ میلیارد دالر) بوده است. از لحاظ سکتوری رشد سکتور بانکداری اسلامی، بازار سرمایه اسلامی

۳.۲۵ تریلیون دالر
2022

6.2%

۳.۰۶ تریلیون دالر
2021

11.3%

۲.۷۵ تریلیون دالر
2020

تکافل

رشد (سال به سال) 16.1%
سهم صنعت خدمات مالی اسلامی 0.9%

بازارهای سرمایوی اسلامی

رشد (سال به سال) 6.1%
سهم صنعت خدمات مالی اسلامی 29.8%

بانکداری اسلامی

رشد (سال به سال) 6.9%
سهم صنعت خدمات مالی اسلامی 69.3%

(صکوک و صندوق های مالی) و سکتور تکافل در اخیر سال ۲۰۲۲ نسبت به ۲۰۲۱ و ۲۰۲۰ به ترتیب ۶.۹، ۶.۱ و ۱۶.۱ فیصد بوده است.

از نقطه نظر جغرافیا، سهم کشورهای خلیج ۵۳.۶ فیصد (۱.۷ تریلیون دالر) ،کشورهای جنوب شرق آسیا ۲۳.۳ فیصد (۷۵۷ میلیارد دالر)، کشورهای جنوب آسیا و شرق میانه ۱۸.۶ فیصد (۶۰۵ میلیارد دالر)، آفریقا ۱.۷ فیصد (۵۵.۲ میلیارد دالر) بوده و باقی آن سهم سایر مناطق میباشد.

جدول ۱.۲.۱: صنعت خدمات مالی اسلامی بر اساس سکتور و منطقه (به میلیارد دالر امریکایی) سال ۲۰۲۲

منطقه	دارایی های بانکداری اسلامی	صکوک معوق	دارایی های صندوق های اسلامی	تکافل	مجموع	فیصدی سهم
شورای همکاری خلیج	۱۳۴۲.۹	۳۵۶.۶	۲۴.۱	۱۶.۷	۱۷۴۰.۴	۵۳.۶٪
آسیای جنوب شرق	۳۰۷.۲	۴۱۱.۴	۳۲.۸	۶.۰	۷۵۷.۴	۲۳.۳٪
خاور میانه و جنوب آسیا	۴۷۸.۳	۵۷.۸	۶۲.۹	۵.۹	۶۰۴.۹	۱۸.۶٪
آفریقا	۴۹.۶	۲.۹	۱.۹	۰.۸	۵۵.۲	۱.۷٪
دیگر	۷۱.۲	۱.۰	۱۴.۹	۰.۶	۸۴.۷	۲.۷٪
مجموع	۲۲۴۹.۲	۸۲۹.۷	۱۳۶.۶	۳۰.۰	۳۲۴۵.۵	۱۰۰.۰۰٪
فیصدی سهم	۶۹.۳٪	۲۵.۶٪	۴.۲٪	۰.۹٪	۱۰۰٪	

از قرار ۲۰۲۱ در سکتور بانکداری اسلامی، ۱۵ کشور (عربستان، سودان، ایران، برونئی دارالسلام، کویت، مالیزیا، قطر، بنگلادیش، جیبوتی، امارات، اردن، بحرین، پاکستان، فلسطین و عمان) که سهم بانکداری اسلامی آنها در مقایسه با کل سکتور بانکی داخلی شان بیشتر از ۱۵ فیصد بوده و دارای اهمیت سیستماتیک میباشند. این کشورها، ۹۱.۸ فیصد کل دارایی های سکتور بانکداری اسلامی، ۸۲.۷ فیصد صکوک را بخود اختصاص داده اند. در این میان سهم کشورهای عربستان، ایران، مالیزیا، امارات و بحرین و قطر بیشتر از هر کشور دیگری میباشد. ارزش سکتور بانکدارای اسلامی در عربستان سعودی بیشتر از ۶۰۰ میلیارد دالر معادل با ۳۰.۶ فیصد تمام سکتور بانکداری اسلامی میباشد.

عبدالفرید دلاوری

معاون تیم نظارتی گروپ الف

آمریت نظارت بانکداری وخدمات اسلامی

د افغانستان بانک

گراف ۱.۲.۴: دارایی های بانکداری (به میلیارد دالر امریکایی) و فیصدی سهم بازار بانکداری اسلامی (در کشورهای مختلف (سال ۲۰۲۱)

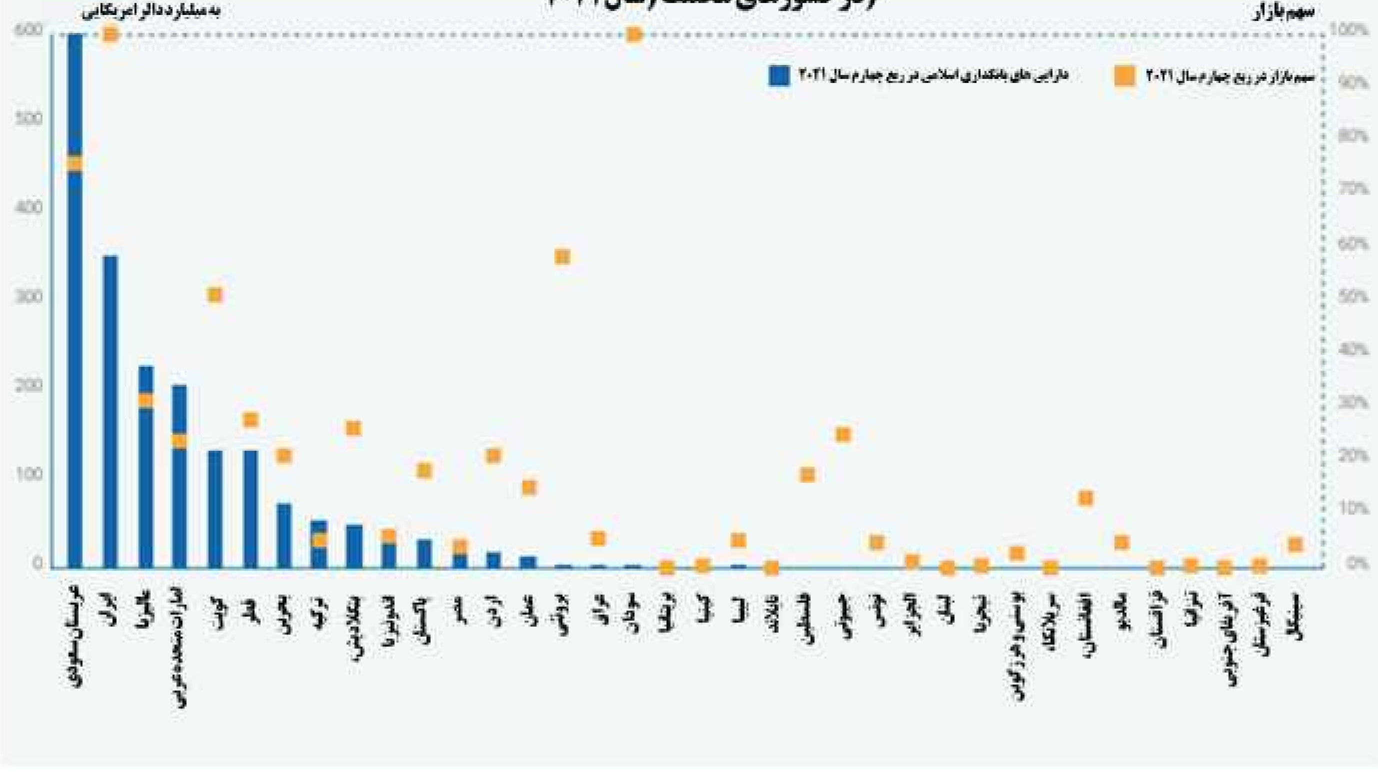

منابع:

1. Islamic Financial Services Industry Stability Report 2023: file:///C:/Users/fareed.delawari.CENTRALBANK/Downloads/Islamic%20Financial%20Services%20Industry%20Stability%20Report%202023_En.pdf
2. Islamic Financial Services Industry Stability Report 2022: file:///C:/Users/fareed.delawari.CENTRALBANK/Downloads/Islamic%20Financial%

په اسلامي بانکوالۍ کې د شرعي اصولو د نه رعایتولو خطر او مدیریت

اسلامي بانکوالي، چې د اسلامي شریعت له اصولو او لارښوونو سره سم فعالیت کوي، د اسلامي اقتصادي نظام یوه مهمه برخه تشکیلوي. دا بانکوالي د دودیزې بانکوالي څخه توپیر لري او د سود (ربا) کارول پکې ممنوع دي او په همغو فعالیتونو کې بنکیلتیا او پانګونه پکې ممنوع ده چې غرر یا ناڅرګندتیا پکې شامله وي. اسلامي بانکوالي پر شرعي او د ټولنیز مسؤلیت رامنځته کوونکو مالي کړنو ته وده ورکولو باندې تمرکز کوي. د اسلامي بانکوالۍ اصلي مفهوم د ګټې او تاوان شریکول دي، چې بانک او مشتري دواړه پکې د پانګونې په خطرونو او زیان او ګټه کې شریک وي. دا اصول د شتمنیو مساوي ویش هڅوي او د بانک او مشتریانو ترمنځ د شراکت پر بنسټ چلند ته وده ورکوي. د اسلامي بانکوالۍ ابزارونه د اقتصادي فعالیتونو د آسانتیاوو لپاره جوړ شوي دي او د عدالت، روڼتیا، او ټولنیزې هوساینې اصولو په رڼا کې ترسره کیږي. اسلامي بانکوالي په نړیواله کچه د پام وړ شهرت ترلاسه کړی، او ډېری مالي ادارو د اشخاصو او سوداګریزو اړتیاوو د پوره کولو لپاره د شریعت سره مطابقت لرونکي محصولات او خدمات وړاندې کوي. د دودیزو

بانکونو په څېر، اسلامي بانکوالي هم په نړۍ کې د پرمختګ په لور ګامونه پورته کړل او د وخت په تېرېدو یې د اسلامي هېوادونو سربېره په غیر اسلامي هېوادونو کې هم فعالیتونه زیات شول. د اسلامي بانکوالي خدمتونو او محصولاتو په دودېدلو سره اسلامي بانکونو ته خطرونه هم متوجه شول او د دودیزې بانکوالۍ په څېر په دې بانکوالۍ کې هم د خطرونو مدیریت ته اړتیا ولیدل شوه. د دودیزې بانکوالۍ په څېر، په هغو خطرونو کې چې د اسلامي بانکوالي سکتور ورسره مخ کېدای شي د تمویلاتو خطر، د بازار خطر، عملیاتي خطر، د نغدینګۍ خطر، د مقرراتو خطر او د شرعي اصولو د نه مطابقت په برخه کې خطرات شامل دي. د نورو خطرونو سره سره، یو له مهمو ننګونو څخه چې اسلامي بانکونه ورسره مخ کېدای شي شرعي اصولو سره د نه مطابقت خطر دی. دا مقاله د شرعي اصولو د نه مطابقت په پایله کې د رامنځته کېدونکو خطرونو په نښه کولو، د خطرونو اغېزې او د اسلامي بانکونو لخوا د یادو خطراتو د مدیریت څرنګوالي په هکله بحث کوي.

د شرعي اصولو د نه مطابقت خطر او ډولونه یې

د شرعي اصولو د نه مطابقت خطر چې شرعي خطر هم ورته وایي، هغه احتمالي خطر ته اشاره کوي چې اسلامي مالي مؤسسې ورسره د شریعت د اصولو او قواعدو د نه مراعاتولو له امله مخ کېږي. په دې اصولو کې د سود (ربا) او غرر ممنوعیت او په منع شوو صنعتونو لکه نشه یي توکو، قمار، یا د حرامو حیواناتو غوښو څخه جوړو شوو محصولاتو کې پانګونه نه کول شامل دي. د دې اصولو په رعایتولو کې پاتې راتلل د اسلامي بانکونو لپاره مالي، عملیاتي، قانوني او د نیک شهرت سره تړلي خطرونه رامنځته کولای شي. د شرعي اصولو د نه مطابقت خطر د اسلامي مالي مؤسسو په بیلابیلو برخو کې رامنځته کېدای شي، د بېلګې په ډول اسلامي مالي موسسې خپلو پیرودونکو ته اسلامي محصولات او خدمات وړاندې کوي که چیرې دا محصولات له شرعي اصولو سره سمون ونلري، نو په دې برخه کې به د پام وړ خطر رامنځته کړي. د بېلګې په توګه، د پانګونې هغه ډول محصول معرفي کول چې د سود کارول یا منع شوي صنعتونه پکې شامل وي، د شرعي اصولو سره مطابقت نلري او دا یو ډول شرعي خطر ګڼل کېږي چې اسلامي بانکونه ورسره مخ کېدای شي.

همداراز، اسلامي بانکونه د شرعي خطراتو په برخه کې عملیاتي خطر سره هم مخ کېږي چې دا ډول خطرد مؤثرو پروسو او د کافي کنټرول نشتون څخه رامنځته کېږي چې د یادو مواردو د نشتون او یا په سمه توګه د نه پلي کولو په پایله کې د شرعي اصولو سره د نه مطابقت ستونزه رامنځته کولای شي. د شرعي اصولو، داخلي کړنلارو، لارښودونو په هکله ناپوهي او د کارکوونکو ناکافي روزنه هم د شرعي خطر رامنځته کېدو لامل کېدای شي. همدا ډول، اسلامي مالي مؤسسې او اسلامي بانکونه اړ دي چې د قانوني او مقرراتي اړتیاوو لخوا د ورکړل شوو صلاحیتونو په رڼا کې فعالیت وکړي. که چېرې اسلامي بانکونه د قانوني او مقرراتي اړتیاو او د د شرعي اصولو او مقرراتو په پلي کولو کې پاتې راشي، نو شرعي خطر سره مخ کېدای شي. د شرعي اصولو د مراعتولو سره سره د سیمه ایزو قوانینو اطاعت هم د اسلامي مالي موسسو لپاره یو پېچلې چاره ده چې

اسلامي بانکونه ورسره مخ کیدلای شي.

سربیره پر دې، د شرعي اصولو سره هر ډول نه مطابقت د اسلامي بانکونو او مالي مؤسسو شهرت ته زیان رسولای شي او ډیر امکان لري چې د یادو مؤسسو ذینفعان د بانک لخوا د اسلامي اصولو د نه مراعاتولو له امله پر یادو مؤسسو باور له لاسه ورکړي، چې په پایله کې یې اسلامي مؤسسې د احتمالي مالي زیانونو او آن د سوداګرۍ په ټپه دریدلو له خطر سره مخ کیدای شي.

د شرعي اصولو د نه مطابقت خطر د اداره کولو لارې چارې

د شرعي خطرونو د مدیریت او کمولو لپاره، اسلامي مالي موسسې د خینو ښتیزو لارو چارو او اقداماتو په کارولو سره هڅه کوي ترڅو یاد خطرونه په ګوته کړي او د تر ډیره بریده یې مخه ونیسي. په دې اقداماتو کې د شرعي څارنې پلاوي جوړول، د شرعي اصولو سره د مطابقت پیاوړې اډانې، او د کارکوونکو روزنه او پوهاوی شامل دي.

د اسلامي بانک شرعي بورډ یا پلاوی د اسلامي اقتصاد او شرعي علومو له پوهانو څخه تشکیلیږي او یاد پلاوي د بانک د چارو په برخه کې لارښوونې او د فعالیتونو څارنه کوي. همداراز، د یاد پلاوي غړي د بانک د مالي محصولاتو، عملیاتي چارو او د تړونلیکونو بیاکتنه او څارنه کوي او د اسلامي اصولو په رڼا کې یې تصویبوي. د شرعي بورډ رول د شرعي خطر په کمولو او د ادارې په اعتبار ساتلو کې خورا مهم وي. سربیره پر دې، اسلامي بانکونه د شرعي بورډ سره سره، د شرعي اصولو د رعایتولو د یقیني کولو لپاره د اطاعت هراړخیزې اډانې جوړوي. په دې کې اغیزناکې پالیسي، کړنلارې او د داخلي کنټرول ستراتیژۍ او سیستمونه شامل دي چې د بانکي عملیاتو په ټولو اړخونو کې د شرعي خطرونو پیژندلو، ارزولو او کمولو لپاره کارول کیږي. همدارنګه، دوامداره روزنیز او ښوونیز پروګرامونه د کارکوونکو د اړوندو شرعي اصولو د پوهاوي د لوړولو لپاره اړین دي. دا ډول پروګرامونه له دوی سره مرسته کوي چې په اغیزناکه توګه احتمالي شرعي خطرونه په نښه او مدیریت کړي.

د شرعي اصولو د نه مطابقت خطر مدیریت د اسلامي مالي ادارو لپاره د پام وړ اهمیت څخه برخمن دی. د شریعت د اصولو مراعاتول نه یوازې یوه مقرراتي اړتیا ده، بلکې پر اسلامي مالي مؤسسو د ذینفعانو د باور ساتلو او زیاتولو لپاره هم مهم دي. په فعاله توګه د شرعي خطرونو اداره کول، د شرعي اصولو د اطاعت لپاره قوي مقرراتي اډانې، د شرعي څارنې بورډونو او په دوامداره توګه د کارکوونکو روزنه کولای شي له بانکونو او اسلامي مالي مؤسسو سره مرسته وکړي ترڅو ډاډ ترلاسه شي چې عملیات یې د اسلامي اقتصاد او مالي اصولو او شریعت سره سم پرمخ درومي.

لیکنه: سید خالد خالقیار
د خپرونو ارشاد آفیسر

سرچینې:

1. http://journals.miu.edu.af/article_100121.html
2. راه کار های مدیریت ریسک شریعت در شبکه بانکی https://www.ibena.ir/fa/news/18084
3. https://mbri.ac.ir/IslamicBanking/IslamicBanking Page? NewsID=314603

افتتاح نمایندگی د افغانستان بانک در ارگون و دند پتان

دافغانستان بانک به منظور ارائه خدمات بهتر به شهروندان کشور، نمایندگی جدید خویش را پس از بندرغلام خان، در ارگون و دند پتان افتتاح کرد.

حین افتتاح نمایندگی های دند پتان و ارگون، محترم روح الله فیضی، مسئول بخش سیستم های د افغانستان بانک که سرپرستی هیئت اعزامی د افغانستان بانک را نیز بدوش داشت گفت که این نمایندگی ها بر اساس نیاز و درخواست تاجران ایجاد گردیده تا زمینه عرضه خدمات بهتر برای شهروندان مهیا گردد.

به گفته وی، این نمایندگی ها به تمامی سیستم های معیاری بین المللی مطابق با عصر مجهز بوده که با افتتاح آن، امور به موقع انجام گردیده و مشکلات تجار مرفوع میگردد.

به گفته محترم فیضی، تاجران دیگر نیازی به مراجعه به مرکز جهت تسویه مالیات و حساب های خویش ندارند، زیرا این تسهیلات در همین نمایندگی ها صورت میگیرد.

گفتنی است که در هنگام افتتاح نمایندگی های جدید، مسولین نمایندگی دندپتان و ارگون و شماری از مسولین ولایتی نیز حضور داشتندکه به نوبه خویش ضمن تبریکی افتتاح نمایندگی به مردم و تجار، تعهد به تلاش در جهت ارائه خدمات بهتر به شهروندان کشور نمودند.

قابل یاد آوریست که د افغانستان بانک هفته گذشته نمایندگی جدید خود را در بندر غلام خان افتتاح کرد و این بانک متعهد است تا سیستم های مجهز به معیارهای جهانی را در تمامی زمینه های مالی و بانکی برای شهروندان ایجاد نماید و از این طریق بهترین خدمات بانکی را ارائه دهد.

ثبات امنیتی، زمینه ساز ثبات اقتصادی

نویسنده زیرک ملیا
فوتو ژورنالیست د افغانستان بانک

امنیت اجتماعی، فکری و سیاسی یگانه مسیر است که جامعه را به رشد اقتصادی و شکوفای می رساند. جوامع که اقتصاد شان پله های پیروزی را پشت سر گذاشته، یگانه راز موفقیت شان امنیت کشورهای شان بوده که در نتیجه آن توانسته اند اهداف بلند را جامه عمل پوشانند. بزرگ ترین کمپنی های صنعتی، تکنالوژیکی و تولیدی در کشور های است که امنیت شان سال های سال است که تامین بوده و زمینه رشد فکری، اقتصادی و فرهنگی برای شان محیا می باشد و این خود زمینه جهانی شدن اقتصاد را به میان آورده و مردم جهان را باهم نزدیک می سازد.

در فضای آرام زمینه هر نوع فعالیت اقتصادی مردم و دولت ها مساعد بوده و همه گان در تلاش می باشند تا ایده های شان را عملی نموده خود و دیگران را از

مزایای یک زندگی مرفه بهره مند سازند.
در جهان امروزی آن عده از کشور های که ثبات امنیتی، سیاسی و اقتصادی شان تامین است همه روزه تجارت شان در حال گسترش است سعی دارند تا کالاهای تجارتی خویش را به بازار های دنیا رسانیده، بازار های جهان را تسخیر نمایند که این خود باعث رشد اقتصاد و زمینه ساز اشتغال زایی برای افراد کشور ها میشود.
امروز اکثریت کشور ها برای مرفوع ساختن نیازمندی های شان از سرمایه گذاری های خارجی استقبال نموده و در تلاش جلب هر چه بیشتر آن می باشند.
سرمایه گذاری خارجی نیز مانند سرمایه گذاری های داخلی از اهمیت حیاتی برخوردار بوده زیرا زمینه را برای عواید بیشتر، آزادی تجارت بین کشور های ذینفع، ایجاد زیر ساخت ها، فرصت های کاری، استفاده از منابع طبیعی، بهتر شدن مالیات دولت و دیگر زمینه های فعالیت های کوچک اقتصادی میسر می سازد.

امنیت و سرمایه گذاری:

نبود امنیت و بی ثباتی سیاسی خطر بزرگی در راه سرمایه گذاری و جلب سرمایه گذاری های خارجی پنداشته می شود زیرا هیچ سرمایه گذار داخلی و خارجی علاقه نمی گیرد تا در سرزمین که ثبات امنیتی و سیاسی وجود نه داشته باشد، فعالیت های بزرگ و یا کوچک اقتصادی را راه اندازی نماید. یکی از مناطق پرتنش در سطح جهان، منطقه شرق میانه و شمال آفریقا است که به دلیل فضای پر تنش و درگیری های داخلی، میزان جذب سرمایه گذاری خارجی به شدت در این کشور ها پایین است که دراین میان، کشور لیبی با ۷۲۵ میلیون دالر سالانه در سال های ۲۰۱۲ الی ۲۰۱۵ در جذب سرمایه گذاری خارجی یکی از ضعیف ترین کشورهای جهان بوده. به همین ترتیب میزان سرمایه گذاری در کشور های ایران وعراق هم در سال های یاد شده به طور متوسط سه و چهار میلیارد دالر بوده در حال که در سال ۲۰۱۵ کشور چین ۲۴۹ ملیارد دالر، امریکا ۴۰۰ میلیارد دالر و اتحادیه اروپا ۴۲۰ میلیارد دالر سرمایه خارجی به خود جذب کرده اند. علت جذب سرمایه گذاری یاد شده نتیجه ثبات امنیتی و سیاسی کشور های یاد شده گفته شده است.
امنیت سرمایه گذاری یکی از مهم ترین شرایط برای سرمایه گذار می باشد زیرا سرمایه گذار را مطمین می سازد که ثمره زحمات و تلاش آنها مورد دستبرد و تعرض قرار نمی گیرد، البته این مسله تنها به دستبرد و تعرض افراد عادی ختم نه شده و گاهی دیده شده است که ادارات و تشکیلات دولتی به گونه از این سرمایه گذاری استفاده سو نموده، آنرا مورد تعرض و دست برد قرار داده اند که در این صورت، سرمایه گذار احساس خطر کرده و در تلاش انتقال سرمایه خویش به به کشور های دیگر می باشند.
برای جلب اعتماد سرمایه گذار دولت ها حقوق مالکیت سرمایه گذار را حفظ نموده، از وی پشتیبانی قضایی و قانونی می کند، تا سرمایه گذار احساس امنیت روحی و اقتصادی نموده و تجارت شان رونق گرفته، از سرمایه گذاری خود سود بهتر به دست بیاورد تا در اثر آن زمینه اشتغال برای افراد جامعه نیزمحیا شود و از سوی دیگر عواید دولت افزایش یابد.
کشور ما بدبختانه چهل سال جنگ شدید را متقبل شده که در این مدت به ندرت دیده شده که سرمایه گذاران خارجی علاقه به سرمایه گذاری در کشور نشان دهد. بلکی هزاران تن از سرمایه داران، ثروت خود را از کشور بیرون کرده و در کشورهای دیگر سرمایه گذاری نموده اند که تا اندازه حق با ایشان است، زیرا در سال های گذشته باوجو نهاد های امنیتی داخلی و خارجی، سرمایه داران وتجاران

کشور تحت فشار های روحی قرار داشته و عده شان از جانب افراد زورمند اختطاف و یا اخطار های متعدد دیده و تا اندازه، سرمایه شان در معرض خطر قرار گرفته و ناچار به ترک وطن پرداخته اند. تعداد دیگر که داخل وطن بودند نظر به شرایط حاکم در کشور به فساد آغشته شده و سرمایه شان آسیب دیده است. فساد مالی و اداری سبب پدیده های منفی متعدد می شود که ما در دهه های گذشته شاهد آن بودیم بطور مثال وارد کردن مواد نفتی بی کیفیت وعدم کنترول از جانب ادارات مسوول، ساخت هزاران کیلو متر سرک های کشور توسط شرکت های قراردادی به طور بی کیفیت و غیر معیاری و سبب تلف هزاران دالر سرمایه ملی شده است که در مدت کم دوباره تخریب و یا قسماً به ویرانه مبدل شده است. نقش امنیت را نیز نمی توان در آن نادیده گرفت زیرا مطالعات که باید در ساخت این پروژ ها صورت می گرفت در نتیجه نا امنی ها و فساد که در ادارات دولتی به میان آمده بود زمینه را برای کار بی کیفیت و توجه نکردن به پروژه های ملی در پی داشته و در نتیجه تخریب زود هنگام پروژه های یاد شده را در قبال داشت. نبود امنیت در کشور، یکی از دلایل عمده بود که کمپنی های بین المللی علاقه به سرمایه گذاری در کشورنکردند که نمونه های بارز آن عملی نه شدن پروژه تاپی، پروژه کاسا ۱۰۰۰، استخراج معادن و ده ها پروژه دیگر می باشد که باعث رونق اقتصادی افغانستان می شد اما متاسفانه عملی نشدند. با روی کار آمدن امارت اسلامی افغانستان وضعیت امنیتی کشور بهتر شد و امیدی برای شکوفایی کشور به وجود آمد و باوجود مشکلات زیاد، حکومت تسهیلات را برای سرمایه گذاران داخلی وخارجی فراهم نمود. امنیت سرتاسری در کشور، دسترسی به بازار های جهانی از طریق اتصال منطقه ای و همچنان از دید جغرافیایی منابعی سرشار طبیعی، نیروی جوان، ارزان و توانا، بازار مناسب کسب و کار نقاط مهم اند که سرمایه گذاران را باورمند به سرمایه گذاری می سازند. اما این اتمام کار نبوده، شفافیت و تخصص سالاری باید به گونه اصل مهم در قرار داد سرمایه گذاری های خارجی به دقت مد نظر گرفته شود. به گونه مثال زمانی که قرارداد استخراج نفت صورت می گیرد باید پروسه پروسس آن در داخل کشور صورت گیرد زیرا نفت خام با خود چندین نوع مواد ارزشمند دیگر (پلاستیک، گریس، قیر، واسلین،...) دارد. به همین ترتیب در قرارداد استخراج سرب توجه جدی نیاز است زیرا سرب هنگام تصفیه با خود نقره دارد. در سرمایه گذاری روی استخراج معادن طلا نیز باید توجه خاص صورت گیرد زیرا طلا نیز با خود شش منرال با ارزش دیگر دارد که هر کدام آن از جایگاه خاص در صنعت برخوردار است. از این رو قرارداد های بزرگ سرمایه گذاری ها باید به صورت تنها به قرارداد سپرده نشده دقت کامل و همه جانبه از طرف آگاهان امور مورد مطالعات فنی و مسلکی قرار گیرند و همچنان مرحله پروسس و تولید آن داخل کشور انجام یابد که از یک طرف زمینه کار برای مردم محیا و از جانب هم نظارت دقیق صورت گرفته می توانند، چون معادن غیر قابل تجدید است و بی توجهی در آن میتواند عواقب منفی با خود داشته باشد.

صرفه جویی در آب های زیرزمینی

با استفاده از سیستم آبیاری قطره ای

آب مهم ترین عامل زنده ماندن همه موجودات اعم از انسان ها، گیاهان و حیوانات است گاهی در شرایط سخت انسان ها یا حیوانات بدون غذا چند روز بیشتر زنده می مانند اما بدون آب دوام زیادی نخواهند آورد. آب بخش عمده از ساختار گیاهان حیوانات و انسان ها را تشکیل می دهد. بطورمعمول ۸۵ در صد وزن انسان از آب است، همچنان ۷۰ تا ۹۰ در صد از عناصر تشکیل دهنده گیاهان را نیز آب تشکیل داده است. آب به عنوان ماده حیاتی می تواند برای رفاه انسانها وهمه موجودات نیز مورد استفاده قرار گیرد، مانند ساختن بند های آب گردان در رودخانه ها وتأمین تولید برق مورد نیاز تحول در زندگی بشر به عبارت دیگر وابسته شدن به زمین و آب یعنی به محیط و همچنین آبیاری زراعت اشکال دیگر بهره برداری از آب و اهمیت بیشتر آن در سطوح مختلف زندگی می باشد. از یک طرف افزایش مصرف آب در نتیجه افزایش جمعیت قابل بحث است و از طرفی هم استفاده زیاد آن در زمینه های مختلف انسان را بیشتر به فکر تأمین آب مورد نیاز خود انداخته و یکی از راه های تأمین آب انتقال آن از یک مکان به مکان دیگر است.

باگذشت هرروز مسئله آب درسطح ملی و بین المللی درکشورهای پیشرفته وهمچنان کشورهای درحال توسعه به معضل بسیار

جدی ومهم تبدیل شده است. داغ شدن این موضوع ناشی از اهمیت آب در شکل گیری اقتصاد سبز و اهمیت آب در فعالیت های روزمره بوده است. بیشترین تخمین‌ها نشان می‌دهند که بیش از یک میلیارد نفر در جهان به آب سالم و تمیز دسترسی ندارند. وقتی افراد به آب صحی دسترسی نداشته باشد میزان مبتلا شدن شان به بیماری‌های ساری افزایش یافته و درنتیجه هزینه های درمانی چندین برابر افزایش میابد. این وضعیت باعث فقر بیشتر افراد در جامعه می گردد. اگر این چرخه همچنان بچرخد وادامه یابد جامعه روزبه روز وضعیت بدتر به خود می‌گیرد. ازاین جهت لازم است که در مدیریت وصرفه جویی آب توجه جدی صورت گرفته تا باشد که از خطر کمبود ویاهم قلت آب مورد نیاز جلوگیری صورت گیرد.

سیستم‌های آبیاری قطره ای

سیستم های قطره ای به آب کمتری نسبت به سایر سیستم های متداول آبیاری نیاز دارد. مثلاً در باغ ها درختان جوان آبیاری با سیستم قطره ای تنها نصف آب مورد نیاز درمقایسه با آبیاری بارانی یا سطحی مصرف می کند، از اینکه در باغ ها صرف درختان به آب نیاز دارند ازاینرو نیاز نیست تا تمامی ساحات باغ آب داده شود. در آبیاری قطره ای آب از یک شبکه لوله کم فشار به صورت یک وسیله از قبل تعیین شده، پخش می گردد. وسیله خروج آب به خاک قطره چکان نام دارد. قطره چکانها از طریق یک دهنه باریک یا مسیر جریان طویل، فشار موجود در شبکه لوله را کاهش میدهند و موجب آن می شود تا ذخیره که از آن استفاده می نمایید دیرتر دوام داشته باشد. آب بعد از خروج از قطره چکان در کشتزاری که نیاز به آبیاری دارد جریان می‌یابد، بنابراین توسط این نوع سیستم به راحتی آب در بیخ نبات یا درخت به وسیله قطره می رسد. در سیستم های قطره ای دور آبیاری یک روز و حتی در صورت نیاز کمتر امکان پذیر است. برای درختان، تاکهای انگور و گیاهان دایمی که با فاصله زیادی از همدیگر قرار دارند، قطره چکانها به صورت واحد های ساخته شده مجزا بوده و توسط یک وسیله به خط انتقال آب مرسوم به لوله فرعی قطره چکان متصل می گردند. از آنجایکه بیشتر سطح خاک هرگز با آبیاری قطره ای سیر آب نمی شود، به همین ترتیب رشد علف های هرزه نیز کاهش یافته که در نتیجه هزینه کارگر ومواد از برنده برای کنترول علف های هرزه پایین می‌آید. کود و اسبار را می توان در آب آبیاری مخلوط نمایم، که با این کار نیازی به نیروی کارگر برای پخش آنها بروی زمین نمی گردد. قابل یاد آوریست که در این اواخر کودهای مخصول به آبیاری قطره ای دربازار موجود بوده که سبب بلند رفتن در حاصلات به دست آمده نیز می گردد.

سیستم آبیاری قطره ای سطحی

نگهداری سیستم های آبیاری قطره ای سطحی، هزینه نسبتاً بلند تردارند. در این نوع سیستم فاصله قطره چکان ها نزدیک بوده قطره چکان حدوداً بین ۳۰ تا ۴۵ سانتی متر مصافه برای بزر مورد نیاز می باشد، و این قطره چکان ها بر روی دیواره نازک که حدود ۵ تا ۱۵ سانتی متر زیر سطح خاک دفن شده است، قرار دارند. در سیستم های آبیاری قطره ای سطحی لوله های قطره چکان دار نیاز به ترمیم وتعویض سالانه دارند. به دلیل هزینه بلند نصب و تعویض لوله های قطره چکان دار، این نوع آبیاری برای محصولاتی مانند هنگ، زعفران و سایر محصولات زراعتی که درآمد زیاد وبلندتری داشته باشند، قابل استفاده می باشند.

سیستم آبیاری قطره ای زیر سطحی

سیستم آبیاری قطره ای زیر سطحی به دلیل هزینه مناسب وکمتر، در بین زراعت پیشه گان و باغداران محبوبیت بیشتری دارد. فاصله بین قطره چکان ها در این نوع سیستم حدوداً ۵۰ تا ۷۰ سانتی متر است و

دیواره ای که در این سیستم استفاده می شود ضخیم تر از دیواره ای است که در سیستم آبیاری قطره ای سطحی مورد استفاده قرار می گیرد. در سیستم های آبیاری قطره ای زیر سطحی، لوله های قطره چکان دار را حدود ۲۰ تا ۳۵ سانتی متر زیر سطح خاک دفن نموده ومورد استفاده قرار می دهند. زارعین و باغداران همواره در ماه های گرم سال که بارندگی به کمترین میزان خود می رسد، با مشکل آبیاری مواجه می شوند، واز آنجایکه در هوای گرم مدت زمان آبیاری زارعین نیز اهمیت زیادی دارد، ازاینرو نصب یک سیستم آبیاری قطره ای که تمام ویژگی های یک سیستم آبیاری خوب را داشته باشد، از جمله عناصر مهم برای زراعت پیشه گان وباغدارن به شمار می رود. هرچند نصب سیستم آبیاری قطره ای ممکن است در ابتدا هزینه زیادی داشته باشد، اما استفاده بیشتراز آنها در طولانی مدت می تواند در صرفه جویی اقتصادی دهاقین کمک زیادی به همراه داشته باشد.

مزایای سیستم آبیاری قطره ای

۱. با آنکه محصول دهی هرزمین به عوامل زیادی همچون نوع محصول، آب وهوا بستگی خاص دارد، اما سیستم آبیاری قطره ای در هر صورت مجموع محصول دهی زمین را به ۲ برابر افزایش می دهد. البته افزایش محصول دهی بنابر عوامل مختلف اتفاق میافتد که با استفاده از روش آبیاری قطره ای، گیاهان هرزه همیشه به آب مورد نیاز برای رشد دسترسی نداشته که باعث پربار تر شدن محصولات کشت شده می گردد.

۲. کاهش و یا عدم نیاز به حضور فعال نیروی انسانی که نیازمند صرف انرژی و زمان است، یکی ازمزیت های مهم با استفاده ازسیستم آبیاری قطره ای به شمار میرود.

۳. در سیستم آبیاری قطره ای آب به طور مستقیم به ناحیه ریشه محصول ریخته شده و برگ ها چه در حین آبیاری و چه بعد از آن کاملاً خشک باقی می مانده، که همین خشک ماندن برگ ها از بروز بسیاری از بیماری های شایع میان گیاهان و محصولات زراعتی مانند زنگ گیاهی، پرمک، سوختگی برگ، لکه سیاه رنگ برگ و دیگر بیماری های مختلف گیاهان جلوگیری می کند.

۴. صرف نظر از اینکه زمین شما صاف باشد یا شیب دار، هموار باشد یا ناهموار درهر صورت امکان استفاده از سیستم آبیاری قطره ای را دارید. در بسیاری از زمین های ناهموار آب در یکجا جمع می شود که درد سر ساز بوده و نیاز به رسیدگی دارد. و یا در زمین های شیب دار خاک تمامی نقاط زمین به یک اندازه تر نمی شود، در صورتی که با آبیاری قطره ای دیگر از این دست مشکل ها پیش نمی آید. همچنین در زمین های شیب دار روش های قدیمی به علت آبیاری با فشار بالا باعث فرسایش خاک و در طولانی مدت از دست رفتن حاصلخیزی زمین نیز می شوند.

نویسنده
احمد ضیا رفیقی
نظارت کننده خارج ساحه، آمریت نظارت بانکداری وخدمات مالی اسلامی

منابع ماخذ:

https://www.vispar.com
https://fa.parsethylene-kish.com
https://www.sid.ir

اقتصادي خبرونه

بانک توسعه اسلامی ۲۴.۶ میلیون دالر کمک را به افغانستان اختصاص داد

بانک توسعه اسلامی یک بسته دیگری از کمک های خود با افغانستان را اعلام کرده است. این بانک با ۲۴.۶ میلیون دالر، کمک جدید از ارائه خدمات صحی و تقویت روند آموزش در افغانستان حمایت خواهد کرد. بانک توسعه اسلامی قرارداد چندین پروژه را با نهادهای کمک‌رسان در زمینه امنیت غذایی، حمایت از بخش صحت و آموزش در افغانستان امضا کرده است. این پروژه‌ها به ارزش ۲۴.۶ میلیون دالر از صندوق امانی بشردوستانه افغانستان، تحت مدیریت بانک توسعه اسلامی تمویل خواهد شد. بانک توسعه اسلامی تاکنون سه قرارداد به ارزش ۱۴ میلیون دالر را با کمیساری عالی سازمان ملل در امور پناهندگان امضا کرده و این مقدار بودجه در زمینه آموزش، صحت و معیشت در افغانستان هزینه می‌شود و از آن ۲۴۰ هزار نفر مستفید خواهند شد. به همین منوال، بانک یادشده، هشت میلیون دالر را برای تمویل پروژه‌هایی در زمینه دسترسی به آب پاک و خدمات صحی، در اختیار صندوق حمایت از کودکان سازمان ملل (یونیسف) و صندوق بشردوستانه افغانستان (ای‌اچ‌تی‌اف) قرار داده است. هم‌چنان ۱.۵ میلیون دالر دیگر به منظور بهبود ارایه خدمات صحی به مادران و کودکان در قریه‌های افغانستان، نیز از سوی این بانک در اختیار سازمان جهانی صحت قرار می‌گیرد.

گفتنی است، که بانک توسعه اسلامی با امضای یک قرارداد دیگر همراه با شورای پناهنده گان ناروی، ۱.۱ میلیون دالر را در زمینه تقویت امنیت غذایی بدخشان، فاریاب و غزنی اختصاص داده است.

افغانستان په یوه میاشت کې نږدې یو میلیارد ډالره راکړه ورکړه کړې

د احصایې او معلوماتو ملي اداره وایي، چې د روان لمریز کال په وروستي یوه میاشت کې افغانستان له ګاونډیو او د سیمې له هېوادونو سره نږدې یو میلیارد ډالره راکړه ورکړه کړې ده. د احصایې او معلوماتو ملي اداري ویاند محمد حلیم رافع وایي، له دې منځه ۲۲۷ میلیونه ډالره یې صادرات دي، چې تر ډېره هند، پاکستان، چین، ایران او متحده عربي اماراتو ته بېلابېل توکي صادر شوي دي. محمد حلیم رفیع

وايي: «د روان کال په لومړۍ میاشت کې د ۲۷۷،۱ میلیون ډالرو په ارزښت صادارت شوي او ۶۸۱،۵ میلیون ډالره واردات شوي. دغه صادرات تر ډېره اندازې پاکستان، هند او چین ته استول شوي چې ډېر واردات له پاکستان، متحده عربي اماراتو او ایرانه شوي دي.» بلخوا، د سوداګرۍ او پانګونې خونه وايي چې نورو هېوادونو ته د افغانستان د صادراتو کچه د تېرو کلونو په پرتله لوړه شوې ده. د سوداګرۍ او پانګونې خونې د مدیره پلاوي غړی خان جان الکوزی طلوع نیوز ته وايي: «زموږ صادرات په هر کال او هره میاشت کې توپیر کوي، له ۱۰۰ میلیون ډالرو نیولې په ځینو ځایونو کې تر ۲۵۰ میلیون ډالرو پورې رسیږي.» ځینې سوداګر ټینګار کوي، چې د صادراتو د زیاتوالي په موخه باید بندرونو کې د دوی ستونزو ته هم پاملرنه وشي. سوداګر محبوب الله محمدي د طلوع‌نیوز خبریال ته وايي: «د ټرانزیټي لارې رامنځته کولو د بېلابېلو ګمرکونو رامنځته کول، له بېلابېلو لارو د صادراتي پروګرامونو تنظیمول باید د حکومت د پروګرامونو په لومړیتوب کې شتون ولري. د پاکستان له لارې صادرات له ننګونو ډک دي او د آقینې له لارې په ځانګړې توګه د چین، یا نورو هېوادونو د وارداتو لګښت ډېر دی.» د اقتصادي چارو شنونکي محمد شاکر یعقوبي څرګندوي: «د صادراتو له زیاتوالي سره د هېواد په عوایدو کې زیاتوالی راځي او په نړۍوالو بازارونو کې د افغانستان د سوداګریزو توکو ارزښت لوړیږي، بلخوا د وارداتو کموالی پر سوداګریزو معلوماتو مثبته اغېزه کوي.» دا په داسې حال کې ده، چې تر دې وړاندې د ریاست الوزراء اقتصادي کمیسیون ویلي چې د روان زیږدیز کال په یوولسو میاشتو کې یې د څه باندې یو میلیارد او ۷۰۰ میلیون ډالرو په ارزښت صادرات شوي دي.

منابع:
باختر ، تاند، خامه پرس و طلوع نیوز

په تېرو درېو کلونو کې د افغانستان د بانکي سکتور لوړې ژورې

د افغانستان بانکي سکتور د تېرو څه کم درېو کلونو په اوږدو کې د بېلابېلو ننګونو او لوړو ژورو سره مخ شو. دا هسکې ژورې د ۲۰۲۱ کال په وروستیو څو میاشتو کې ډېرې ترسترګو کېدلې کله چې په هیواد کې د نوو سیاسي بدلونونو په پایله کې د ملیونونو ډالرو بهرنۍ مرستې وځنډېدې، پر افغانستان نړیوال بندیزونه ولګول شول او د سترو پروژو کارونه زیانمن شول چې د هیواد اقتصاد یې په منفي توګه اغېزمن کړ. په پایله کې یې د هیواد د بانکوالۍ سکتور د یو ناڅرګند برخلیک سره لاس و ګرېوان شو، انفلاسیون لوړې کچې ته ورسېد، چې د توکو بیو یې منفي اغېز پرېښود. د هیواد په ښارونو کې پر بانکونو په بې ساري ډول د مشتریانو ګڼه ګوڼه زیاته شوه او په زرهاوو خلکو د نغدو پیسو ایستلو لپاره بانکونو ته مراجعه وکړه، او د هیواد بانکونه د نغدینګۍ له ستونزو سره مخ شول. په داسې یو ننګوونکي وضعیت کې د افغانستان بانک چې د هیواد مرکزي بانک دی، د دغو ننګونو د حل لپاره له هیڅ ډول هاند و هڅو څخه دریغ ونکړ او بانکي نظام یې پرېنښود چې د سقوط کړنګ ته ولوېږي. د منفي او وېرووونکو وړاندوینو برعکس، د افغانستان بانک سرتابه د خپلو مسلکي او تجربه لرونکو کارکوونکو په مرسته وکولای شول چې د مؤثرو او احتیاطي پولي سیاستونو او ستراتیژیو په پلي کولو سره د هیواد بانکي سکتور ته اووه ورکړي او له ننګوونکي وضعیت څخه یې په بریالۍ توګه را بهر کړي.

د انفلاسیون لوړو کچې ته د افغانۍ د چټک پرواز مخه نیول او د افغانۍ ارزښت ساتل

انفلاسیون په ټوله نړۍ کې د هېوادونو لپاره یوه دوامداره اندېښنه ده، او په کابو کولو کې یې د مرکزي بانکونو رول خورا مهم دی. مرکزي بانکونه د بیو ثبات او پر بانکي او مالي سیستم د خلکو د باور ساتلو په برخه کې مهمه ونډه ترسره کوي. که چیرې مرکزي بانکونه په اغېزمنه توګه د انفلاسیون په کنټرولولو کې پاتې راشي، دا ممکن زیانمنونکي پایلې ولري، ځکه چې خلک به پر مرکزي بانکونو خپل باور له لاسه ورکړي او د مالي سیستم ثبات به له خطر سره مخ شي. د هېواد مرکزي بانک په توګه، دا د افغانستان بانک لومړنی دنده ده چې د کورنیو بیو ثبات وساتي، یو سالم مالي سیستم رامنځته کړي او پرېنږدي چې انفلاسیون له کابو څخه بهر شي. د افغانستان بانک د خپلو اغېزناکو پولي سیاستونو له لارې د انفلاسیون په کنټرول او د افغانۍ ارزښت ساتلو په برخه کې مهم رول لوبولی دی.

په تېرو دوو کلونو کې د امریکايي ډالر پر وړاندې د افغانۍ ارزښت د پام وړ بدلون تجربه کړی. د ۱۴۰۰ لمریز کال په لومړیو شپږو میاشتو کې د امریکايي ډالر پر وړاندې د افغانۍ منځنی نرخ له ۸۲-۸۱ څخه ۱۰۱.۲۵ ته لوړ شو. د افغانستان بانک د انفلاسیون د لوړې کچې په لور د افغانۍ د چټک سفر مخنیوي لپاره متې را بډ وهلې او د انفلاسیون د کنټرول لپاره یې په خورا احتیاط سره یو لړ اغېزمنې پولي پالیسۍ او ستراتیژۍ پلي کړې چې په پایله کې یې د ۱۴۰۱ لمریز کال په ورته دوره کې د افغانۍ ارزښت له ۱۰۱.۲۵ څخه ۸۷.۸۹ ته ورسید او د ۱۴۰۲ لمریز کال په لومړیو شپږو میاشتو کې ۷۸.۱۵ ته رسیږي او دا په ډاګه کوي چې د هېواد د معقولو پولي سیاستونو د اغېزناکه پلي کېدو له امله د افغانۍ ارزښت زیات شوی دی .

همداراز، د ۱۴۰۰ لمریز کال په پرتله په ۱۴۰۱ کال کې د امریکايي ډالرو پر وړاندې د افغانۍ ارزښت ۱۳.۳۶افغانۍ او د ۱۴۰۱ کال په پرتله په ۱۴۰۲ کال کې ۹.۷۴ افغانۍ زیاتوالی ښکاره کوي چې دا پرمختګونه د نړیوالو بنسټونو، مالي او بانکي مؤسسو او اقتصاد پوهانو د پام وړ ګرځېدلي دي.

د ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ او ۱۴۰۲ لمریز کلونو په لومړیو شپږو میاشتو کې د افغانۍ ارزښت د امریکايي ډالر په مقابل کې

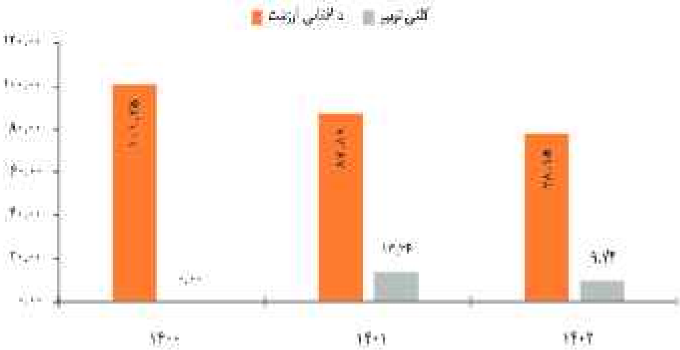

د افغانستان بانک د افغانۍ ارزښت په ساتلو سره توانېدلی دی چې د انفلاسیون نرخ په مطلوب حد کې وساتي. د معلوماتو پر بنسټ د ۱۴۰۰ لمریز کال په لومړیو شپږو میاشتو کې د انفلاسیون نرخ ۲.۹۸ وو، بیا د ۱۴۰۱ لمریز کال په لومړیو شپږو میاشتو کې د سیاسي نظام د بدلون په پام کې نیولو سره یو دوه رقمي انفلاسیون رامنځته شوی او ۱۵.۳۲ سلنې ته لوړ شوی، خو د افغانستان بانک په ۱۴۰۲ لمریز کال کې د معقولو پولي سیاستونو په پلي کولو سره وتوانېد چې د انفلاسیون نرخ په تدریجي ډول له دوه رقمي حالت څخه منفي ۴.۸۶ ته راټیټ کړي.

نړیوالو سازمانونو او بنسټونو د افغانۍ ارزښت ساتلو په برخه کې د افغانستان بانک د اقداماتو ستاینه کړې ده. د مؤثرو پولي پالیسیو پلي کول د افغانۍ د ثبات په ساتلو کې مهم رول لوبولی دی چې په پایله کې یې افغانۍ اوس په نړیواله کچه د یو باثباته پولي واحد په توګه منل شوې. د بېلګې په توګه، د نړیوال بانک

په راپورونو کې راغلي چې انفلاسیون کم شوی او د افغانیو ارزښت د نورو اسعارو پر وړاندې ښه شوی او د کورنیو بیو ثبات په ښه توګه اداره شوی دی. سربېره پر دې، افغانی د بلومبرګ له خوا هم ستابل شوې ، چې د ۲۰۲۳ کال په دریمه ربع کې یې د نړۍ تر ټولو غوره کرنسي بللې ده. د بلومبرګ د راپور له مخې د نړۍ د پولي واحدونو په نړیوال لست کې افغانی دریم ځای خپل کړی. د یادونې وړ ده چې له دې مخکې هم بلومبرګ افغانۍ ته د نړۍ د نهو غوره پولي واحدونو په منځ کې دوهم ځای ورکړی وو.

بانکي سکتور له سقوط څخه ژغورل

په هیواد کې له سیاسي بدلونونو وروسته چې کله اقتصاد د یو ناڅرګند حالت سره مخ شو، د بیلابیلو عواملو لکه د بهرنیو مرستو ځنډېدل، او د مهمو پروژو درېدلو له امله د افغانستان اقتصاد د مخ پر زیاتیدونکي انفلاسیون له طوفان سره لاس و ګریوان شو، په زرهاو پیرودونکو له بانکونو څخه خپلو پیسو ایستلو ته مخه کړه او پر بانکي سکتور بیلابیل نړیوال بندیزونو ولګیدل چې په پایله کې بانکونه د نغدینګۍ له ستونزو سره مخ شول. په داسې وخت کې د افغانستان بانک د هېواد د سوداګریزو بانکونو تر څنګ ودرید او د بانکوالۍ سکتور نګونې او پرمختګونه یې له نړدې څارل او د موثرو پولي سیاستونو په کارولو سره یې د بانکوالي سکتور د سقوط کېدو ته له لویدلو څخه وژغوره. د دې لپاره چې د بانکونو د نغدینګۍ ستونزې ته رسیدنه وشي، د افغانستان بانک له بانکونو څخه د نغدو پیسو پر ایستلو، چې د ۲۰۲۱ کال د اګست میاشت څخه مخکې په بانکونو کې امانتونو په توګه ایښودل شوي وې، د اونیز او میاشتني محدودیت په لګولو سره د نغدو پیسو د ایستلو مخه ونیوله او له بانکونو سره یې د نغدینګۍ د کموالي په مخنیوي کې مرسته وکړه. په ورته وخت کې، د ۲۰۲۱ کال د اګست د ۲۸ څخه وروسته پر امانتونو باندې یې دا محدودیت لګولی نه دی ترڅو عامو خلکو ته آسانتیاوې برابرې کړي. د افغانستان بانک مشرتابه د یادو محدودیتونو د لرې کولو لپاره بې دریغه هلې ځلې ترسره کړي دي. د وضعیت په ښه کیدو، په سوداګریزو بانکونو کې د محدودیتونو په کچه کې په لاندې ډول بدلون راغلی دی:

- په لومړي پړاو کې په اونۍ کې ۲۰۰ امریکایي ډالر او ۲۰۰۰۰ افغانۍ
- په دویم پړاو کې په اونۍ کې د برداشت دا کچه ۴۰۰ امریکایي ډالر او ۳۰۰۰۰ افغانۍ
- په دریم پړاو کې ۶۰۰ امریکایي ډالر او ۵۰۰۰۰ افغانۍ. او که چیرې د پیرودونکو اخیستنې په میاشتنۍ ډول ترسره شي کچه یې ۲۰۰۰ امریکایي ډالر او ۲۰۰،۰۰۰ افغانۍ ټاکل شوې وه، حال دا چې دا شمېره مخکې په ترتیب سره ۱۲۰۰ امریکایي ډالر او ۱۰۰،۰۰۰ افغانۍ وه.

له دې سره سره، د بانکي سکتور نورمال حالت ته د راستنولو لپاره په دوامداره توګه هڅې روانې دي او انشاء الله ډېر ژر به په دې سکتور کې نور مثبت بدلونونه ووینو.

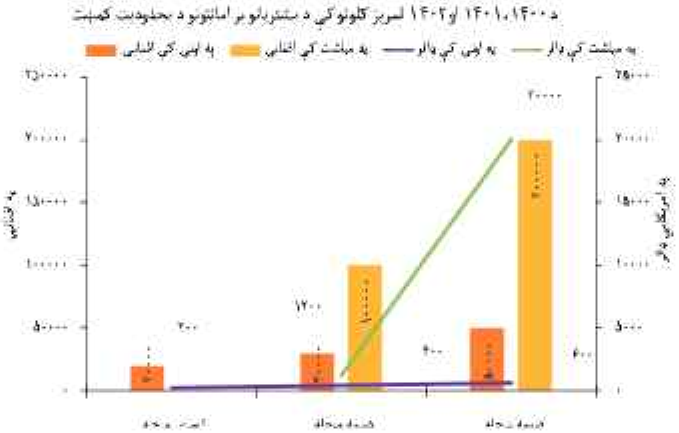

همداراز د نغدینګۍ ستونزې ته د رسیدنې کولو په موخه د اړوندو ادارو په همکارۍ د افغانستان بانک د نمایندګیو د نغدینګۍ

د ساتنې، د دولت د پولي لګښتونو د پوره کولو، د سوداګریزو بانکونو د نغدینګۍ د ساتلو، ولسي تړون د پروژو او د دولت د لګښتونو د ورکړې لپاره د څکلي او هوا له لارې ولایتونو ته پیسې لېږدول شوې دي. چې په لاندې ګرافونو کې یې تفصیل په ډاګه شوی دی:

د افغانستان بانک د افغانۍ ترویجولو او په راکړه ورکړه کې د

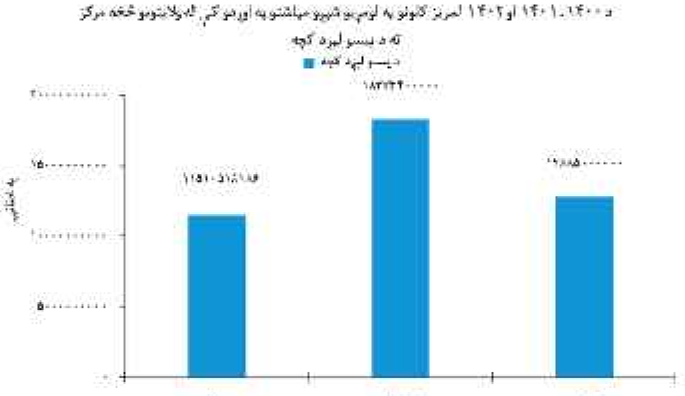

آسانتیاوو رامنځته کولو په موخه وخت په وخت افغاني بانکنوټونه چاپوي او د افغانۍ زاړه بانکنوټونه له بازار څخه راټولوي، په بدل کې یې هېوادوالو ته نوي بانکنوټونه وېشي او راټول شوي مندرس بانکنوټونه سوځوي. د افغانستان بانک د نړۍ له هېوادونو او نړیوالو سازمانونو سره له تخنیکي بحثونو او خبرو اترو وروسته وتوانېد چې نوي بانکنوټونه چاپ او بازار ته عرضه کړي. همداراز، د افغانۍ زاړه بانکنوټونه له بازار څخه راټول او د ټاکلي پلاوي په شتون کې سوځوي.

سربېره پردې، د افغانستان بانک د هېواد د سوداګریزو بانکونو د بانکي او مالي سکتور او نورو اړوندو ادارو له ذینفعانو او استازو سره غونډې ترسره کړې ترڅو د هېواد اقتصادي او بانکي سکتور ننګونو ته مناسبې حل لارې پیدا کړي. په همدې موخه د افغانستان بانک له اړوندو مسوولینو، د سوداګریزو بانکونو، دولتي بنسټونو، د ملګرو ملتونو سازمانونو استازو، د پوهنتونونو نامتو استادانو او د دولت لوړ پوړو چارواکو سره بېلابېلې ناستې ترسره کړې. د بېلګې په توګه، د مالي ثبات د کمېټې غونډه د افغانستان بانک د عالي شورا په تالار کې په اقتصادي چارو کې ریاست الوزرا د لومړي مرستیال په مشرۍ د سوداګریزو بانکونو، اړوندو وزارتونو او د افغانستان د بانکي ټولنې د استازو سره جوړه شوه چې د بېلابېلو اقتصادي او بانکي سکتورونو ستونزو او حل لارو په اړه پکې بحث وشو. دغه راز په هېواد کې د اسلامي بانکوالۍ سکتور د فعالیتونو په برخه کې د آسانتیاوو په موخه یو شمېر نورې ناستې هم ترسره شوې. د افغانستان بانک په دې برخه کې موثرې هڅې کړې دي، چې په کې د صکوک قانون د لومړۍ مسودې چمتو کول، د افغانستان د کوچنیو پورونو لومړي بانک په اسلامي بانک بدلول او د اسلامي بانکوالۍ محصولاتو لپاره د څو لارښوونو او طرزالعملونو نهایي کول شامل دي.

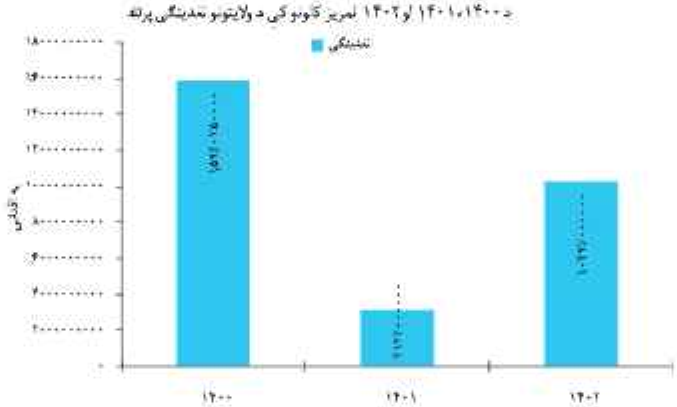

د دې په پام کې نیولو سره چې افغانستان یو اسلامي هېواد دی او خلک یې په سوداګریزو، اقتصادي او بانکي معاملو کې له سود (ربا) پرته معاملې ترسره کوي، اسلامي بانکوالي یوه بنسټیزه اړتیا وه چې د افغانستان بانک ورته ځانګړې پاملرنه درلوده او د اسلامي بانکوالۍ د پراختیا په برخه کې یې چټک ګامونه پورته کړي دي.

Press Conference: DAB Shared its Achievements With Public

27 December 2023 - DAB organized a press conference aimed at disseminating its achievements of the first sixth months of FY 1402. These achievements were presented in a summarized report comparing the data and statistics of the first six-months of 1400 and 1401 with that of 1402, highlighting progress in all indicators.

At the outset, the acting Governor of Da Afghanistan Bnk, Mr. Hedayatullah "Badri" extended his gratitude to the media for their active participation and cooperation in disseminating accurate information to the public during the last two years. He added that the existing data in the report shed light on the effective implementation of the monetary policies and banking sector showning considerable improvements, which will be communicated to the media and through them to the general public.

Mr. Badri said that appreciation of Afghani against other currencies, reducing inflation to desirable level, improvement in the performance of the banking sector, promotion of Islamic banking, development of payment and information technology systems, printing new Afghani banknotes and injecting them into the market, collecting and incinerating old banknotes, are the key achievements of Da Afghanistan Bank.

Subsequently, Director General of Monetary Policy Department, Mr. Ahmad Jawad "Sadad" provided insights into the approaches of the Afghani (AFN) appreciation against other currencies, highlighting that Afghani appreciated by 9.74 percent against other foreign currencies in the first six-months of 1402 compared with the same period of the previous year. "Fortunately, the Afghani is more stable compared to the currencies of many regional countries and other trade neighbors of Afghanistan, he said". He also explained that the latest data from two days ago shows considerable increase as the Afghani appreciated by 19.3 percent against USD.

During the conference, Director General of Non-banking Financial Supervision Department, Mr. Ahamad Zahir "Nasirzai" provided insights on the situation of non-banking financial sector, saying that creating effective mechanism for the activities of Foreign Exchange Dealers (FXDs) and Money Services Providers (MSPs) is of utmost importance for the improvement of this sector.

Mr. Nasirzai added that the decision to turn individual licenses of FXDs and MSPs into corporate licenses was made for the improvement and accountability of this sector, imposing new terms and conditions and suggesting changes in their legal frameworks. According to this decision, all the individual licenses were revoked, and so far, 1076 corporate licenses have been issued in the country. Also, the said corporate license holder companies have established around 389 branches throughout the country. After this, FXDs and MSPs will perform their activities as non-banking financial institutions, subject to having electronic system and complying with the national and international standards.

As a final remark, Deputy Director of Banking Supervision Department, Mr. Ihsanullah "Mansoor" provided insights into the stability and soundness of the banking sector. He added that DAB management held numerous technical meetings with internal and external stakeholders for the strengthening of the banking sector; negotiated effectively for lifting the sanctions and providing necessary facilities to the people; issued effective circulars to the banks; and frequently conducted supervisions of the performance of the banking sector, leading to gradual decrease of the deposits restrictions.

It is to mention that DAB is putting its best efforts into improving the Afghan banking sector in the light of international best practices.

4- Money laundering causes revenue loss

Money laundering often comes at the expense of a reduction in government tax revenues. Tax evasion does not allow governments to collect their fair share and eventually redistribute revenue for the welfare of the common public. Adequate literature exists on the issue that when governments are not able to have a balanced budget, they often refer to bilateral or multilateral loans which effectively take-away the independence of economic policies and in the longrun lead to economic and political repercussions.

5- Other socio-economic costs of money laundering

Money laundering directly or indirectly promotes crime and violence. Money laundering allows criminals to access the proceeds of crimes which in its own right calls for alleviating the crime levels in a society. Money laundering also plays a role in economic transformation where the actual economic power is transferred to offenders that often act against a fair market.

If money laundering remains unchecked, financial dividends will be consolidated leading to unprecedented socio-economic issues which will further harm the already tilted socio-economic equilibrium. Economic or financial powers are also highly influential in politics and sometimes play a key role in government formation and indeed, governments with concentrated interests will do more harm than good on the apex levels of the civil society.

Money laundering is a phenomenonhosted by financial systems with far-reaching consequences. Therefore, a country's financial sector should be well-guarded to prevent the influx of dirty money into the economy. Financial institutions should establish effective AML Policies, use cutting-edge technology to detect suspicious patterns, and effectively train staff members.

Author: Abadullah Abid

Position: Regional Economic Analyst and Communication Coordinator

Sources:

1. https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2012/06/ashin.htm
2. https://financialcrimeacademy.org/consequences-of-money-laundering-2/
3. https://core.ac.uk/download/pdf/234624157.pdf
4. https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/crim/dv/tavares_ml_/tavares_ml_en.pdf
5. https://waleolusi.files.wordpress.com/2013/05/the-negative-effects-of-money-laundering-on-econom.pdf
6. https://www.istockphoto.com/

to access the global financial system sincea bad reputation leads to more scrutiny, and with scrutiny comes economic disruptions that in turn create disruptions in economic activities. It has been proven that a financial system with a bad reputation is associated with capital flights, manipulation, lower rates of savings, and minimal new investments.

Some other consequences of money laundering are briefly explained as follows:

1- Money laundering impedes the economic policy transmission

Money laundering is manipulative and for this reason, a significant amount of money laundering forges barriers against economic policy transmission whether it is monetary policy or fiscal policy. Monetary policy is transmitted through conventional channels that are also targeted and manipulated by the money launderers. Transition channels that are targeted by money launderers are asset prices i.e., real estate industry, financial aggregates, andexchangerates.

When ill-sourced money enters into the mentioned channels, this often goes against the objectives set by the central authorities of an economy, producing adverse consequences as a whole, and in extreme cases, it may have cross-border spillovers.

2- Money laundering distorts markets

Money launderers aim to cleanse their dirty money by investing in small businesses shaping them as front businesses where dirty money is mixed with legitimate investments because the motive behind such investments is not profit generation but money laundering.

Hence by adopting unethical business practices such as operating in markets on very low prices that eventually drive out other key players from the market or the industry for the sake of money laundering and more often after completing the laundering cycle, money laundered moves out of the market or industry and as a consequence an economic or market vacuum is created that ultimately distorts the equilibrium of supply and demand, leading to unfathomable economic consequences.

3- Money laundering promotes income inequality

Most governments around the globe are struggling to increase the tax base for the economy as corruption and unethical practices do not allow this to happen which in turn creates divisions of economic personalities; taxed economic persons or entities, as well as non-taxed economic entities that further foster income inequality. In a civilized society, income equality itself is detrimental to social cohesiveness.

their illicit sources through a web of complex financial transactions across boundaries.

3. **Integration:** In the third and last phase, the money is reintroduced into the legit economy as clean money with legitimate sources.

Costs of Money Laundering

Money laundering poses serious and far-reaching implications to the world economy but the impact of money laundering is not uniform as vulnerabilities of economiesvary across countries. Emerging and developing economies are acutely susceptible to the adverse effects of money laundering.

The negative impacts of money laundering aremultifaceted and have cascading effects in different sectors of the economy which eventually cast stagnating shadows on the overall financial and economic system of a country.

A brief overview of how money laundering causes trouble for the financial and economic growth of a country is as follows:

Money laundering impairs the financial system in two ways:

1- Operational Risk to Financial Institutions

Operational risks normally arise from weak internal procedures, ineffective internal control, and lack of supervision. Financial institutions, particularly banks, are the most vulnerable entities to the operational risk that comes with money laundering since banks are utilized by money launderers as gateways of illicit funds into a broader financial system. The funds are then maneuvered in the financial system using various channels and instruments in an attempt to clean the illicit funds. It is, therefore, safe to say that the unchecked access of illicit funds into financial institutions mainly banks, is the stepping stone of the operational risk and money laundering at large.

The importance of operational risks can be gauged by the fact that institutional failures usually stem from such risks and, therefore, failed financial institutions especially banks are most often the root cause of economic and social disruptions. It is, therefore, imperative that the financial system should be well-guarded against illicit funds.

2- Reputational risk to financial institutions

Financial institutions plagued by money laundering often lead to operational glitches that eventually erode the reputation of the financial system, which highly correlates with the ineffectiveness of a financial system. When financial institutions or the overall financial grid of an economy fails to control money laundering, most often this hinders its ability

Money Laundering and Its Economic Hazards

Money Laundering:

Money laundering is an extensive and intense financial crime deeply rooted in the financial system. In simple terms, money laundering is the process of hiding the illicit source/s of money and reintroducing the ill-sourced money into the economic system as legitimate economic value.

The essence of money laundering dates back centuries in history but the mechanics involved, have evolved with the changes in the economic and financial system. Over the last few decades, national and international organizations have made serious attempts to tame the flow of illicit proceeds from criminal activities.

The taxonomy of money laundering has expanded with the ever-evolving financial system. Nowadays, money launderers use various techniques for money- laundering such as trade-based money laundering schemes, smurfing, shells, mules, and so on.

Phases of Money Laundering:

Money laundering involves a chain of activities that ultimately results in disguising the illicit source of money. The chain of activities is broadly classified into three major stages:

1. **Placement:** Placement is the introduction of proceeds originating from illicit activities or crime into the financial system by various means i.e., Smurfs, Wire Transfers, and Mules.
2. **Layering:** In this stage of money laundering, it is sought to distance the funds from

استفاده درست از
پول افغانی در تمام
داد و ستُد و معاملات
اقتصادی نشان
دهندهٔ تعهد ما در
قبال ارزش های
ملی ماست.

بانك The Bank
January 2024
شماره ۱۹۸ — جمادى الثانى ۱۴۴۵ — جدی ۱۴۰۲